МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету права, публічного управління та національної безпеки
_____ Віталій ДАНКЕВИЧ
31 серпня 2026

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Основи нейропсихології»

Рівень вищої освіти: *Перший (бакалаврський)*

Галузь знань: *С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини*
Спеціальність: С4 Психологія
Освітня програма: Психологія

Житомир - 2026

Розробники: Литвинчук Алла Іванівна, к.психол.н., доцент, завідувачка кафедри психології
Бабич Е.К., асистент кафедри психології

Інформація про викладача

Викладач (-і)	Литвинчук Алла Іванівна
Профайл викладача (-ів)	Лінк на сторінку кафедри на сайті університету: Кафедра психології
Контактна інформація	lytvynchukalla@gmail.com
Сторінка курсу в Moodle	http://m.polissiauniver.edu.ua/course/view.php?id=4755
Консультації	Очні та онлайн консультації через Zoom, Viber щовівторка з 13.00 до 15.00

Інформація про викладача

Викладач (-і)	Бабич Елла Карленівна
Профайл викладача (-ів)	Лінк на сторінку кафедри на сайті університету: Кафедра психології
Контактна інформація	babych.ella84@gmail.com
Сторінка курсу в Moodle	http://m.polissiauniver.edu.ua/course/view.php?id=4755
Консультації	Очні та онлайн консультації через Zoom щочетверга з 12.00 до 13.00

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи нейропсихології» затверджена на засіданні кафедри психології
Протокол від "_25_"_серпня__2026 р. № 2
Завідувач кафедри _____ Алла ЛИТВИНЧУК
Погоджено із гарантом освітньої програми «Психологія»
_____ Ірина ГРЕЧУХА

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету права, публічного управління та національної безпеки
Протокол від "31" серпня 2026 р. № 1
Голова НМК _____ Леся ВАСИЛЕНКО

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма</td><td>заочна форма</td></tr>
<tr><td rowspan="12">Загальна кількість кредитів – 3; годин – 90; змістових модулів – 2</td><td rowspan="2">Галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини</td><td colspan="2">Обов’язкова</td></tr>
<tr><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Спеціальність С4 Психологія</td><td>2-й</td><td>2-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>4-й</td><td>4-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)</td><td>16 год.</td><td>4 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні</td></tr>
<tr><td>32 год.</td><td>4 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>–</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>42 год.</td><td>82 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма підсумкового контролю:</td></tr>
<tr><td colspan="2">екзамен</td></tr>
</table>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Основи нейропсихології» є формування знань про мозкові механізми психічних функцій, основи нейропсихологічної діагностики та відновлення порушених функцій.

Завдання навчальної дисципліни:

- розкрити предмет, завдання та методологію нейропсихології;
- пояснити принципи функціональної організації головного мозку;
- охарактеризувати мозкові механізми сприймання та уваги;
- пояснити нейропсихологічні механізми пам’яті та навчання;
- розглянути нейропсихологічні синдроми порушень мовлення;
- вивчити механізми довільних рухів і праксису;
- розкрити роль виконавчих функцій у регуляції поведінки;
- охарактеризувати міжпівкульну асиметрію;
- сформувати базові навички аналізу нейропсихологічних проб;

- ознайомити з принципами нейропсихологічної реабілітації та професійної етики.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування компетентностей, визначених освітньою програмою, зокрема здатності аналізувати психологічні теорії, наукові джерела та історичний розвиток психологічного знання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- предмет і методи нейропсихології;
- принципи системної динамічної локалізації функцій;
- функціональні блоки мозку;
- механізми сенсорного сприймання;
- основні види агнозій і апраксій;
- мозкові механізми пам'яті та уваги;
- основні форми афазій;
- роль лобових відділів у регуляції діяльності;
- принципи нейропсихологічного обстеження;
- основи відновлення і компенсації порушених функцій.

вміти:

- визначати нейропсихологічні механізми психічних явищ;
- розрізняти основні нейропсихологічні синдроми;
- аналізувати результати типових нейропсихологічних проб;
- виявляти можливі обмеження інтерпретації результатів;
- пояснювати взаємозв'язок мозкових структур і поведінки;
- формулювати гіпотези щодо порушень вищих психічних функцій;
- добирати базові методи обстеження відповідно до мети;
- пояснювати принципи нейропсихологічної реабілітації;
- дотримуватися етичних вимог і професійних меж;
- представляти результати аналізу нейропсихологічних випадків.

Під час вивчення дисципліни розвиваються такі soft skills:

- критичне мислення;
- аргументація;
- академічне читання;
- аналіз першоджерел;
- інформаційна грамотність;
- публічний виступ;
- дискусія;
- самостійне навчання.

Вивчення дисципліни «Основи нейропсихології» спирається на загальну гуманітарну підготовку та сприяє засвоєнню інших фундаментальних психологічних дисциплін.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Нейропсихологічні основи психічних функцій

Тема 1. Вступ до нейропсихології: предмет, завдання і методи

1. Предмет, історія розвитку, принципи системної локалізації, методи нейропсихологічного дослідження.
2. Тема 2. Функціональна організація мозку та вищих психічних функцій
3. Три функціональні блоки мозку за О. Лурією, нейронні мережі та функціональні системи.
4. Тема 3. Нейропсихологічні основи відчуття і сприймання
5. Мозкові механізми сенсорного аналізу, агнозії, порушення просторового сприймання.

Тема 4. Нейропсихологія уваги, пам’яті та навчання

1. Нейронні системи уваги й пам’яті, амнезії, порушення регуляції навчання.
2. Тема 5. Нейропсихологічні механізми мовлення
3. Мозкова організація мовлення, афазії, принципи первинного обстеження мовленнєвих функцій.
4. Змістовий модуль 2. Нейропсихологічна діагностика і відновлення
5. Тема 6. Нейропсихологія довільних рухів і праксису

Рухові системи, апраксії, програмування і контроль довільних дій.

1. Тема 7. Нейропсихологія мислення та виконавчих функцій
2. Префронтальні системи, регуляція діяльності, нейропсихологічні синдроми.
3. Тема 8. Міжпівкульна асиметрія та латералізація функцій
4. Ліво- і правопівкульні механізми, міжпівкульна взаємодія, індивідуальні відмінності.
5. Тема 9. Основи нейропсихологічної діагностики

Клінічне інтерв’ю, проби, якісний синдромний аналіз, обмеження психодіагностики.

1. Тема 10. Нейропсихологічна реабілітація та етичні засади роботи
2. Принципи відновлення функцій, компенсаторні стратегії, міждисциплінарна співпраця та етика.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва теми	Кількість годин			
	Денна форма		Заочна форма	
		у тому числі		у тому числі

	Усього	лекції	практ.	лаб	сам. р.	Усього	лекції	практ.	лаб	сам. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Історичні передумови становлення психологічної науки										
Тема 1. Вступ до нейропсихології: предмет, завдання і методи	10	2	4		4	10	2	0		8
Тема 2. Функціональна організація мозку та вищих психічних функцій	10	2	4		4	10	2	0		8
Тема 3. Нейропсихологічні основи відчуття і сприймання	9	2	3		4	10	0	2		8
Тема 4. Нейропсихологія уваги, пам’яті та навчання	9	2	3		4	10	0	2		8
Тема 5. Нейропсихологічні механізми мовлення	9	2	3		4	8	0	0		8
Разом за змістовим модулем 1	47	10	17		20	48	4	4		40
8										
Тема 6. Нейропсихологія довільних рухів і праксису	9	2	3		4	8	0	0		8
Тема 7. Нейропсихологія мислення та виконавчих функцій	8	1	3		4	8	0	0		8

Тема 8. Міжпівкульна асиметрія та латералізація функцій	8	1	3		4	8	0	0		8
Тема 9. Основи нейропсихологічної діагностики	9	1	3		5	9	0	0		9
Тема 10. Нейропсихологічна реабілітація та етичні засади роботи	9	1	3		5	9	0	0		9
Разом за змістовим модулем 2	43	6	15		22	42				42
Усього годин	90	16	32		42	90	4	4		82

5. Теми практичних/лабораторних занять

Назва теми	Кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
Тема 1. Вступ до нейропсихології: предмет, завдання і методи. Розбір нейропсихологічного випадку і практичних завдань.	4	0
Тема 2. Функціональна організація мозку та вищих психічних функцій. Розбір нейропсихологічного випадку і практичних завдань.	4	0
Тема 3. Нейропсихологічні основи відчуття і сприймання. Розбір нейропсихологічного випадку і практичних завдань.	3	2
Тема 4. Нейропсихологія уваги, пам’яті та навчання. Розбір нейропсихологічного випадку і практичних завдань.	3	2
Тема 5. Нейропсихологічні механізми мовлення. Розбір нейропсихологічного випадку і практичних завдань.	3	0
Тема 6. Нейропсихологія довільних рухів і праксису. Розбір нейропсихологічного випадку і практичних завдань.	3	0

Тема 7. Нейропсихологія мислення та виконавчих функцій. Розбір нейропсихологічного випадку і практичних завдань.	3	0
Тема 8. Міжпівкульна асиметрія та латералізація функцій. Розбір нейропсихологічного випадку і практичних завдань.	3	0
Тема 9. Основи нейропсихологічної діагностики. Розбір нейропсихологічного випадку і практичних завдань.	3	0
Тема 10. Нейропсихологічна реабілітація та етичні засади роботи. Розбір нейропсихологічного випадку і практичних завдань.	3	0
Всього	32	4

6. Самостійна робота

Назва теми та види завдань	Кількість годин	
Тема 1. Вступ до нейропсихології: предмет, завдання і методи. Опрацювання літератури, підготовка аналітичного завдання.	4	8
Тема 2. Функціональна організація мозку та вищих психічних функцій. Опрацювання літератури, підготовка аналітичного завдання.	4	8
Тема 3. Нейропсихологічні основи відчуття і сприймання. Опрацювання літератури, підготовка аналітичного завдання.	4	8
Тема 4. Нейропсихологія уваги, пам’яті та навчання. Опрацювання літератури, підготовка аналітичного завдання.	4	8
Тема 5. Нейропсихологічні механізми мовлення. Опрацювання літератури, підготовка аналітичного завдання.	4	8
Тема 6. Нейропсихологія довільних рухів і праксису. Опрацювання літератури, підготовка аналітичного завдання.	4	8
Тема 7. Нейропсихологія мислення та виконавчих функцій. Опрацювання літератури, підготовка аналітичного завдання.	4	8
Тема 8. Міжпівкульна асиметрія та латералізація функцій. Опрацювання літератури, підготовка аналітичного завдання.	4	8

Тема 9. Основи нейропсихологічної діагностики. Опрацювання літератури, підготовка аналітичного завдання.	5	9
Тема 10. Нейропсихологічна реабілітація та етичні засади роботи. Опрацювання літератури, підготовка аналітичного завдання.	5	9
Всього	42	82

7. Методи навчання

Методи навчання: проблемна лекція, пояснення, аналіз нейропсихологічних випадків, демонстрація діагностичних проб, робота в малих групах, самостійна робота з науковими джерелами.

На практичних заняттях застосовуються аналіз клінічних ситуацій, обговорення функціональних моделей мозку, навчальні нейропсихологічні проби, розбір результатів та етичних аспектів практики.

8. Форми контролю і методи оцінювання

Контроль результатів навчання здійснюється шляхом поточного оцінювання, модульного контролю та підсумкового контролю відповідно до затвердженої системи оцінювання.

Поточний контроль охоплює усні відповіді, аналіз практичних завдань, участь у дискусіях і самостійну роботу.

9. Питання для підсумкового контролю

1. Вступ до нейропсихології: предмет, завдання і методи. Основні поняття і нейропсихологічні механізми.
2. Вступ до нейропсихології: предмет, завдання і методи. Методи дослідження та приклади порушень.
3. Вступ до нейропсихології: предмет, завдання і методи. Практичне значення для роботи психолога.
4. Функціональна організація мозку та вищих психічних функцій. Основні поняття і нейропсихологічні механізми.
5. Функціональна організація мозку та вищих психічних функцій. Методи дослідження та приклади порушень.
6. Функціональна організація мозку та вищих психічних функцій. Практичне значення для роботи психолога.
7. Нейропсихологічні основи відчуття і сприймання. Основні поняття і нейропсихологічні механізми.
8. Нейропсихологічні основи відчуття і сприймання. Методи дослідження та приклади порушень.
9. Нейропсихологічні основи відчуття і сприймання. Практичне значення для роботи психолога.
10. Нейропсихологія уваги, пам’яті та навчання. Основні поняття і нейропсихологічні механізми.

11. Нейропсихологія уваги, пам’яті та навчання. Методи дослідження та приклади порушень.
12. Нейропсихологія уваги, пам’яті та навчання. Практичне значення для роботи психолога.
13. Нейропсихологічні механізми мовлення. Основні поняття і нейропсихологічні механізми.
14. Нейропсихологічні механізми мовлення. Методи дослідження та приклади порушень.
15. Нейропсихологічні механізми мовлення. Практичне значення для роботи психолога.
16. Нейропсихологія довільних рухів і праксису. Основні поняття і нейропсихологічні механізми.
17. Нейропсихологія довільних рухів і праксису. Методи дослідження та приклади порушень.
18. Нейропсихологія довільних рухів і праксису. Практичне значення для роботи психолога.
19. Нейропсихологія мислення та виконавчих функцій. Основні поняття і нейропсихологічні механізми.
20. Нейропсихологія мислення та виконавчих функцій. Методи дослідження та приклади порушень.
21. Нейропсихологія мислення та виконавчих функцій. Практичне значення для роботи психолога.
22. Міжпівкульна асиметрія та латералізація функцій. Основні поняття і нейропсихологічні механізми.
23. Міжпівкульна асиметрія та латералізація функцій. Методи дослідження та приклади порушень.
24. Міжпівкульна асиметрія та латералізація функцій. Практичне значення для роботи психолога.
25. Основи нейропсихологічної діагностики. Основні поняття і нейропсихологічні механізми.
26. Основи нейропсихологічної діагностики. Методи дослідження та приклади порушень.
27. Основи нейропсихологічної діагностики. Практичне значення для роботи психолога.
28. Нейропсихологічна реабілітація та етичні засади роботи. Основні поняття і нейропсихологічні механізми.
29. Нейропсихологічна реабілітація та етичні засади роботи. Методи дослідження та приклади порушень.
30. Нейропсихологічна реабілітація та етичні засади роботи. Практичне значення для роботи психолога.

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний та періодичний контроль		

Змістовний модуль 1				Змістовний модуль 2				Індивідуальне самостійне завдання	Підсумковий контроль (екзамен)	Сума балів
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8			
5	5	5	5	5	5	5	5	Індивідуальне завдання — 10	Екзамен — 40	100
Модульний контроль 1 — 5 балів				Модульний контроль 2 — 5 балів						

Поточне оцінювання — 40 балів (8 тем по 5 балів); модульні контрольні роботи — 10 балів (дві по 5); індивідуальне завдання — 10 балів; екзамен — 40 балів. Разом — 100 балів.

Примітка: лекції не оцінюються.

Шкала оцінювання: університетська 100-бальна та національна.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Для екзамену
90–100	Задовільно
75–89	
60–74	
менше 60	Незадовільно

11. Ключові терміни навчальної дисципліни

№	Термін	Відповідник англійською мовою
1	Нейропсихологія	Neuropsychology
2	Функціональна система	Functional system
3	Нейропсихологічний синдром	Neuropsychological syndrome
4	Агнозія	Agnosia
5	Апраксія	Apraxia
6	Афазія	Aphasia
7	Нейропластичність	Neuroplasticity
8	Міжпівкульна асиметрія	Hemispheric asymmetry
9	Виконавчі функції	Executive functions
10	Нейропсихологічна реабілітація	Neuropsychological rehabilitation

12. Рекомендована література

Основна

1. Лурія О. Р. Основи нейропсихології.
2. Лурія О. Р. Вищі кіркові функції людини.
3. Хомська Є. Д. Нейропсихологія.
4. Kolb B., Whishaw I. Q. Fundamentals of Human Neuropsychology.
5. Lezak M. D. et al. Neuropsychological Assessment. Oxford University Press.
6. Strauss E., Sherman E. M. S., Spreen O. A Compendium of Neuropsychological Tests.

7. Gazzaniga M. S., Ivry R. B., Mangun G. R. Cognitive Neuroscience: The Biology of the Mind.
8. Purves D. et al. Neuroscience. Oxford University Press.
9. Wilson B. A. Neuropsychological Rehabilitation.
10. Stuss D. T., Knight R. T. Principles of Frontal Lobe Function.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Society for Clinical Neuropsychology — https://scn40.org/
2. International Neuropsychological Society — https://the-ins.org/
3. National Institute of Neurological Disorders and Stroke — https://www.ninds.nih.gov/
4. PubMed — https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/